

Amb seu a Sabadell, el despatx que en Rafael Llonch comparteix amb en Marc Batlle i amb l'Àngel Figuerola treballa per a tot el Vallès Occidental. **"Fa vint-i-vuit anys que estem junts i mai no ha sorgit cap problema. Més que socis, som germans de professió: pràcticament ja no sabem treballar els uns sense els altres"**. Comptant amb la resta de treballadors, l'estudi l'integren un total de disset persones.

"Tots tres som molt diferents, però complementaris", afegeix en Rafael. **"Fins i tot les nostres edats són dispars. Vam muntar l'estudi l'any 1969, quan el Marc ja acabava i nosaltres encara estudiàvem. A poc a poc, ens hem anat creant una clientela més o menys addicta, que té com a base l'habitatge, des del promotor o client particular que ens encarrega una casa fins a la senyora que es vol reformar el bany"**. Ens confessa que **"els tres o quatre clients importants que tenim ja constitueixen el vuitanta per cent de la feina, però no sabem negar-nos a fer petits encàrrecs, i és que a Sabadell ens coneixem tots"**.

Sense anar més lluny, tot i ser de promocions diferents, aquests tres sabadellencs ja es coneixien abans de constituir el negoci: **"És el típic dels pobles. Els nostres col·laboradors de Barcelona es queden parats quan veuen que anem pel carrer i saludem a tothom"**. I és que en Rafael té molt clara la necessitat d'associar-se: **"L'arquitecte ja no pot ser la figura d'abans, consistent en aquell professional que sabia de tot: necessita ajut. És per això que nosaltres, a l'estudi, comptem amb col·laboradors per a temes d'enginyeria, instal·lacions, càlculs, etc."**.

D'aquesta manera, **"l'arquitecte esdevé el coordinador de tota la tasca i el responsable final. En el nostre món professional, has de tenir les espatlles ben cobertes, perquè ets tu qui marques les pautes de tot el personal. Caldria que la llei ens protegís davant d'aquesta enorme responsabilitat"**. D'intents en aquest sentit ja n'hi ha algun: **"Tot apunta que les noves normatives faran partícips de la responsabilitat desenal tots els qui intervenen en la construcció d'un immoble. Això resoldrà el problema de moltes comunitats, que fan les reclamacions al cap d'uns anys i llavors es troben que no tenen a qui acudir, perquè la immobiliària, per exemple, ja no existeix. Ara podran adreçar-se directament a l'empresa asseguradora"**. Altres canvis en la professió del nostre interlocutor fan referència a la competència: **"Quan nosaltres vam començar, devíem ser el quart o el cinquè despatx d'arquitectes que s'obria a la ciutat, mentre que ara n'hi deu haver gairebé dos-cents"**.

Si ens centrem en l'arquitectura sabadellenca, val a dir que en aquesta població **"és fàcil fer-hi actuacions de caire modern sense malmetre les estructures existents. La recuperació d'antics edificis industrials ha tingut un impacte considerable en la imatge de Sabadell"**. Vint-i-vuit anys de professió en la mateixa localitat donen per a molt: **"Hi ha hagut èpoques en què el creixement del municipi ha estat pràcticament vegetatiu, mentre que en unes altres ha imperat el creixement desbordat. Les**

diferents etapes polítiques han implicat uns canvis o uns altres, però sempre amb l'objectiu de desenvolupar una arquitectura correcta. Aquest és justament l'esperit del nostre estudi: treballar sense fer mal a l'entorn. No pretenem convertir-nos en líders mitjançant el disseny d'edificis singulars".

Tants anys de trajectòria requereixen un continu reciclatge: **"Fins i tot la carrera ara és molt diferent de quan nosaltres la vam estudiar. Llavors teníem exàmens draconians de dibuix, amb unes eines de treball que avui ningú no sabria emprar. Així com abans un cop passaves els primers cursos la resta et resultava més còmoda, ara tots els cursos són més o menys difícils. D'altra banda, el que abans era un simple tràmit ara és un projecte de final de carrera molt dur"**. Pel que fa a l'exercici professional, **"fa uns anys el projecte d'un edifici de cent pisos només ocupava un feix de papers, mentre que avui dia necessites quatre caixes plenes de documents, especialment quan treballes per a l'Administració. Aquest volum de papers requereix més personal per dedicar-s'hi"**.

"De mica en mica, ens hem anat adaptant a la informàtica i a les novetats pel que fa al disseny", continua dient-nos aquest sabadellenc. **"Ara tot són ordinadors i en un racó queden tres taulells per si algú necessita fer un dibuix. Tot i que nosaltres no treballem amb l'ordinador, ens cal entendre tots aquests processos"**. De la mateixa manera, tots tres socis són partidaris d'introduir **"nous conceptes arquitectònics, sempre contrastats, això és, sense caure en el parany de voler fer invents. Hi ha qui construeix un edifici innovador, però al cap d'un any s'hi ha de muntar una bastida per arreglar-lo de dalt a baix"**. En aquest sentit apunta que **"hi ha qui està dalt perquè s'ho mereix i hi ha qui hi ha arribat per una simple qüestió de màrqueting. En arquitectura cal tenir en compte tant la part tècnica com la part artística. Trobar algú capaç de combinar totes dues vessants satisfactòriament no és fàcil"**.

Una llarga carrera implica, indefectiblement, haver d'enfrontar-se a més d'un entrebanc: **"En algunes èpoques no hi ha feina, mentre que en unes altres, com l'actual, no dónes a l'abast"**. Aquest és un dels avantatges de treballar per a l'administració, com han fet els nostres protagonistes en més d'una ocasió: **"L'Administració sempre segueix el seu propi ritme, i durant les temporades en què no rebem gaires encàrrecs de particulars les feines per al sector públic són molt útils"**. Demanem al Rafael exemples d'aquestes feines: **"La Generalitat de Catalunya ens ha encarregat habitatges a Cardona, a Piera, a Tarragona i Sabadell, entre altres poblacions"**.

Tota una vida dedicada a l'arquitectura, la d'en Rafael, pare de tres fills. Tot i la il·lusió que li faria que algun dels tres nois escollís el mateix ofici que ell, assegura que **"això no és imprescindible. L'únic que vull és que se'n surtin, facin el que facin"**. Tant de bo els vagi tant bé com al català fill d'empresaris tèxtils que ens ha acompanyat en aquestes pàgines.

“L’arquitecte ja no pot ser la figura d’abans, consistent en aquell professional que sabia de tot”

Rafael Llonch - Sabadell (Vallès Occidental)